

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410189 Kråkenabben nordväst

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ingegerd Erlandsson

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410189 Kråkenabben nordväst**

Kommun: Sölvesborg

Områdets totala areal: 13,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

4030 - Torra hedar

6270 - Silikatgräsmarker

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Området bidrar till att uppfylla miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

I Natura 2000-området Kråkenabben nordväst är de prioriterade bevarandevärdena naturbetesmarker med gräsmarker och strandängar samt strandvallar. Naturvärdena är framför allt knutna till välbetade gräsmarker med artrik flora.

Området på udden har höga naturvärden knutna till traditionellt beteshävdade marker bestående av torra hedar och silikatgräsmarker med hävdberoende vegetation. Det ska finnas lämpliga livsmiljöer för den prioriterade arten smalgrynsnäcka, samt för de i området förekommande rödlistade arter av bland annat insekter, fåglar och kärlväxter.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Kråkenabben nordväst är beläget intill viken på den nordvästra delen av nabben, som är den sydostligaste av Listerlandets nabbar. Området har öppen och buskdominerad strandbetesmark med gammal tradition som utmarksbete. Av historiska kartor att döma har marken långt tillbaka varit helt trädfri. Mindre ytor har varit åkerlyckor. Raka stenmurar ramar in området i norr och söder samt utmed vägen i öster. Ytterligare en mur löper rakt genom området i väst-östlig riktning.

I dag ses enstaka träd, men framförallt dominerar nypon i buskskiktet. Området har ett utpräglat beteslandskap med stora botaniska och zoologiska värden och även geologiska värden. In i området sträcker sig från norr den södra delen av en strandvall, här mer bestående av grus än klappersten. Det finns sandblottor. I den sandiga strandmiljön påverkas vegetationen av naturliga faktorer som exempelvis vattenståndsväxlingar. Det uppstår tillfälliga småvatten.

Ängssvampfloran är artrik, liksom kärlväxtfloran med arter som tätört, kattfot, granspira och den rödlistade orkidén majnycklar (nära hotad). Udden är en populär rast- och häckningslokal för olika fåglar. Området betas av nötboskap.

Smalgrynssnäckan är en prioriterad Natura 2000-art som finns i området, funnen i den västra delen i hävdpräglad gräsmark med inslag av fuktdråg.

Vad kan påverka negativt

Ängs- och betesmarker

- Upphörd, felaktig eller otillräcklig hävd, exempelvis minskat eller upphört bete, leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Övergödning genom till exempel tillskottutfodring av betesdjuren, vilket indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Avmaskning av betesdjuren under eller strax före betessläpp, med avmaskningsmedel som kan vara skadligt för områdets insektsfauna.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet, till exempel vindkraftsetablering.

Smalgrynssnäckan

- Markavvattning och andra åtgärder som kan påverka hydrologin på ett för arten negativt sätt.
- För hårt bete eller upphörd beteshävd.
- Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området

Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom Kråkenabben nordväst har Länsstyrelsen 2016 beslutat om utökat strandskydd till upp till 300 meter.

Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogram 2014-2020.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**4030 - Torra hedar**

Areal: 1,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på några ytor mellan den gamla Litorinastrandvallen och stranden. Ytorna ligger insprängda i silikatgräsmark som täcker resten av området. Historiskt har ytorna med torra hedar ingått i åkerlyckor. Området med torra hedar utgörs till största delen av gräshed med glest träd- och buskskikt. Blåsuga, hirsstarr, kattfot, knägräs, stagg, ängsvädd, stenhår, vårstarr, knippfryle och vårtåtel är några av de kärlväxter som påträffats här.

Bevarandemål

Områdets torra hedar ska vara minst 1,2 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som blåsuga, hirsstarr, kattfot, knägräs, stagg, ängsvädd, stenhår, vårstarr, knippfryle och vårtåtel. Gräsmarken ska vara öppen med spridda buskar. Träd, buskar, sly eller ohävdarter som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 11,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrik, hävdpräglad gräsmark som utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Marken är torr till frisk med några inslag av fuktdrag där smalgrönsäckan är återfunnen. Träd- och buskskiktet utgörs huvudsakligen av nyponros, men med inslag av hagtorn, björnbär, ek och ask.

I fältskiktet finns en artrik hävdgynnad flora med arter som brudbröd, darrgräs, granspira, hirsstarr, jungfrulin, kattfot, knägräs, knölsmörblomma, backtimjan, nattviol, tätört, jungfru Marie nycklar och ängsvädd. De rödlistade växterna loppstarr (sårbar), majnycklar (nära hotad), ängsstarr (nära hotad) samt fjärilen silversmygare (nära hotad) är noterade i betesmarken.

Bevarandemål

Områdets silikatgräsmarker ska vara minst 11,7 hektar. Gräsmarken ska vara tydligt präglad av bete och ha en artrik kärlväxtflora som karaktäriseras av hävdgynnade arter, exempelvis brudbröd, darrgräs, granspira, hirsstarr, jungfrulin, kattfot, knägräs, knölsmörblomma, backtimjan och ängsvädd. Gräsmarken ska vara öppen med spridda buskar eller buskage, som fungerar som vindskydd och födokällor för områdets fauna, och några få spärrgreniga och av vindexponering präglade träd. Stenmurar ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Förekomst av träd och buskar eller ohävdarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara liten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smalgrynsnäcka förekommer i flera olika miljöer. Den kan leva i rika och tämligen torra ädellövskogar, i öppna – halvöppna rasbranter eller blocksluttningar och på kalkpåverkade torrbackar och alvarmark. Det är främst i kusttrakter som arten återfinns i sådana torra habitat. I övrigt förekommer arten i kalkkärr, på kalkfuktängar och i öppnare sumpskogar. Detta är de vanligaste habitaterna för inlandsförekomsterna, men även vid kusterna nyttjas våtmarkshabitat. I kalkpåverkade strandbiotoper kan den anträffas helt nära havet.

Smalgrynsnäcka har noterats i två områden i västra delen av Natura 2000-området, i hävdpräglad gräsmark med inslag av fuktdrag.

Smalgrynsnäcka är starkt beroende av kontinuitet och stabila förhållanden i markens förnaskikt. En måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp och hävdat fältskikt är fördelaktigt för arten. Marksloitaget får dock inte bli alltför stort. Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen med några få meter per år, vilket innebär att den i stort är hänvisad till en mycket begränsad areal. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt har arten då "fått lift" med fåglar.

Smalgrynsnäcka är starkt beroende av kontinuitet och stabila förhållanden i markens förnaskikt. En måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp och hävdat fältskikt är fördelaktigt för arten. Marksloitaget får dock inte bli alltför stort. Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen med några få meter per år, vilket innebär att den i stort är hänvisad till en mycket begränsad areal. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt har arten då "fått lift" med fåglar.

Bevarandemål

Smalgrynsnäckan ska förekomma i livskraftiga populationer i området. Det ska finnas för smalgrynsnäckan lämpliga habitat, såsom hävdpräglade gräsmarker med kontinuitet och stabila förhållanden i markens förnaskikt och upprätthållet solinsläpp samt med inslag av fuktdrag.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

Dokumentation

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-09-08).
- Länsstyrelsen Blekinge län 2003. Molluskinventering 2000-2003 (opubl.).
- Länsstyrelsen Blekinge län 2004. Ängs- och betesmarksinventeringen (opubl.).
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2007. Uppföljning av betesmarker och slåtterängar i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter, samt negativa indikatorarter. Opublicerat material.
- Naturvårdsverket. 1997. Sveriges finaste odlingslandskap - Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Etapp 1. Rapport 4815.
- Naturvårdsverket 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Rikets allmänna kartverk 1915-1919. Häradsekonomiska kartan, Blekinge Björkenabben (13). Digitalt material © Lantmäteriet.
- Lantmäteriet. Historiska kartor. Lantmäterimyndigheternas arkiv. Skönabeck, Mjellby socken, enskifte år 1819, akt nr 10-MJÄ-26.
<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/advancedsearch.html> (uttag 2016-10-03).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

